

Bölgemizdeki Ekstresek Astmalı Çocuklarda Spesifik Deri Testleri İle Belirlenen İnhalan Allerjenlerin Dağılımı*

Nihat SAPAN**
Şükran TUNALI***

ÖZET

Bölgemizdeki ekstresek bronşial astmalı çocuklarda deri testlerinde en sıklıkla pozitiflik gösteren allerjenlerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, 92 ekstresek astmalı çocukta en sık olarak ev tozu akarlarına karşı deri testi pozitifliği (% 72.8) saptandı. Ev tozu akar türlerinden *D. Pteronyssinus* (% 60.8), *D. Farinae*'den (52.1) daha fazla test pozitifliği gösterdi. Fakat her iki akar cinsinin görülme oranları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu. Yüksek oranda test pozitifliği gösteren diğer allerjenler ise % 47.8 ile kümes hayvanları tüyü ve % 38.0 ile çim polenleri karışımı idi. Ağaç polenlerinden bölgemizde sık rastlanan ağaç türlerinden zeytin (30.4) ve çam polenleri (% 26.0) dikkati çekiyordu. Bu arada küf mantarları sporlarından da *Aspergillus* ve *Mucor* % 28.2 oranında, *Alternaria* ise % 26.0 oranında test pozitifliği gösterdiler.

* IV. Ulusal Allerji Kongresinde tebliğ edildi (9-11 Mayıs 1990, Adana).

** Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Çocuk Sağ. ve Hast. Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

*** Prof. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Dermatoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

SUMMARY

The Distribution of Inhalan Allergens in Extrinsic Asthmatic Children Determined with Spesific Skin Tests in Our Region

The aim of this study was to investigate the distribution of the inhalan allergens in the children with extrinsic bronchial asthma in our region. For this purpose spesific skin tests have been done in 92 asthmatic children. Most of the positive results were against the house dust mites (% 72.8). Among the species of mites *D. Pteronyssinus* (% 60.8) has been found more frequently than *D. Farinae* (% 52.1). But there were no significant differences between the percentage of these two species. The other allergens which were responsible were poultry feather (% 47.8) and grass polens (% 38.0) olive (% 30.4) and pinus polens (% 26.0) were determined as high rates among the tree species that there are lots of them in our region. On the other hand mould spors, such as *Aspergillus* and *Mucor* were % 28.2 and *Alternaria* was % 26.0 found positive test results.

Ekstresek astmada inhalan allerjenler önemli rol oynamaktadır. Bu tip astmanın patogenezi ile ilgili olan en önemli inhalan allerjenler polenler, mantar sporları, ev tozu akarları ile hayvan tüy ve epitelleridir¹⁻⁴. Hastalığın kontrol altına alınmasında en önemli prensiplerden biri bulguların ortaya çıkmasına neden olan allerjenlerin saptanması ve bunların eliminasyonudur^{1,2,4}. Bu allerjenlerin saptanması amacıyla olgulara spesifik deri testleri uygulanır. Deri testleri uzun yıllardan beri allerjik hastalıkların tanısında kullanılmaktadır. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda deri testlerinin güvenilirliği ve duyarlılığı ortaya konmuştur^{5,6}.

Bu çalışma allerji Polikliniğimizde izlediğimiz 92 ekstresek astmalı çocukta spesifik deri testleri ile belirlenen inhalan allerjenlerin dökümünün yapılması amacını taşımaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Allerji Polikliniğinde izlenen 92 ekstresek astmalı çocuğa spesifik allerjenlerle* deri testi (prick test) uygulandı. Olguların 53'ü erkek (% 57.6) ve 39'u kız (% 42.4) idi. Ortalama yaş 7.1 + 2.6 yıl ve yaş dağılımı ise 4-15 yıl idi. Olguların test öncesindeki en az 72 saat içinde Antihistaminik ve Adrenerjik ilaçlar almamasına dikkat edildi. Deri testlerinde ön kol fleksör yüz kullanıldı. Allerjenler solüsyonlarından birer damla 5'er cm.

* Deri testlerinde, Allergologisk Laboratories ALK, Copenhagen, Denmark firmasının allerjen ürünleri kullanıldı.

aralıklarla damlatıldı ve deri ince uçlu bir lancet yardımıyla delindi. Pozitif kontrol olarak Histamin, negatif kontrol olarak da test materyalinin dilüent solüsyonu kullanıldı. 15 dakika sonra oluşan reaksiyon mm² cinsinden kaydedildi. Histamine ait reaksiyon ölçü alınarak bunun yarısı kadar veya daha fazla olan reaksiyon pozitif olarak kabul edildi. Deri testlerinde polenler, mantar sporları, ev tozu akarları, hayvan tüyü ve epitellerini içeren allerjenler ekstraları kullanıldı.

BULGULAR

Olgulara uygulanan deri testlerinde en sık pozitiflik gösteren allerjenler Tablo I'de görülmektedir.

Tablo: I- 92 Ekstresek Astmalı Olguda Deri Testlerinde En Sık Pozitiflik Gösteren Allerjenler

Allerjenler	Pozitif Test Sayısı	% Oranı
Ev tozu akarları	67	72.8
Kümes hayvanları tüyü	44	47.8
Çim polenleri karışımı	35	38.0
Köpek tüyü	34	36.9
Zeytin poleni	28	30.4
Aspergillus	26	28.2
Mucor	26	28.2
Alternaria	24	26.0
Kedi tüyü	24	26.0
Çam poleni	24	26.0

Ev tozu akarlarından ise en sıklıkla Dermatophagoides Pteronyssinus'a (D. Pteronyssinus) karşı allerji saptandı (Tablo: II).

Tablo: II-92 Olguda Dermatophagoides Türleri İle Yapılan Deri Testleri Sonuçları

	Pozitif Test Sayısı	% Oranı
D. Pteronyssinus	56	60.8 *
D. Farinae	48	52.1 *
D. Pter. - D. Far.	45	48.9

* P > 0.05

TARTIŞMA

Olgularda deri testlerinde en sıklıkla pozitiflik gösteren allerjen ev tozu akarları idi. Bu sonuç literatürle uyumludur. Ev tozu akarları IgE ile ortaya çıkan ekstresek tipteki bronşial astmanın muhtemelen en önemli nedenidir^{7,8}. Ev tozu akarlarına karşı allerji günümüzde gittikçe artan bir şekilde karşımıza çıkmakta ve yaygın bir sağlık sorunu halini almaktadır⁸. Ev tozu akarlarına duyarlı olan astma olgularında iyi bir eliminasyon uygulanmasıyla tedavide başarı şansı artmaktadır. Bunun için de akarlarla savaşmak gerekmektedir. Öncelikle akarların yaşama ve üreme şartlarına uygun ortamın düzeltilmesi gereklidir. Bazı araştırmacıların görüşlerine göre ev tozu akarlarını kontrol etmede en uygun yol nem miktarını azaltmaktır⁸. Oysa Bursa şehri nemli bir iklim yapısına sahiptir. Bu nedenle olguların ailelerinin diğer önlemler yanında ev içinde nemle mücadele etmeleri konusunda da bilgilendirilmeleri gereklidir.

Ev tozu akarlarından *D. Pteronyssinus* ve *D. Farinae* en önemli iki türdür. Bunlardan *D. Pteronyssinus*'a karşı elde edilen deri testi pozitifliği daha yüksek orandaydı. Daha önce Allerjik Rinitli olgularda yaptığımız bir araştırmada yine *D. Pteronyssinus*'a karşı deri esti pozitifliği oranını *D. Farinae*'den daha yüksek olarak bulmuştuk, ancak her iki akar cinsinin deri testi pozitifliği oranları arasında o çalışmamızda da istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu⁹. Bu sonuca göre bölgemizde her iki akar cinsinin de etkili olduğu, ancak *D. Pteronyssinus*'un biraz daha baskın olduğu ileri sürülebilir.

Ankara'da Gürbüz'ün yaptığı bir çalışmada 244 atopik olguda yapılan cilt testleri içinde en sık pozitif sonuç ev tozuna karşı bulunmuş olup, bunu çim polenleri ve mucor izlemiştir¹⁰. Bizim araştırmamızda da çim polenlerine karşı deri testi pozitifliği oldukça yüksek olarak bulundu.

Allerjik rinitli olgularda yaptığımız çalışmada ağaç polenlerinden zeytin ve çam ağacı polenlerine karşı deri testlerinde yüksek oranda pozitiflik saptamıştık⁹. Bu çalışmada da bu iki ağaç poleni, özellikle zeytin poleni allerjeni, yüksek oranda deri testi pozitifliği gösterdi. Bölgemizde fazla miktarda zeytin ağacı bulunmaktadır.

Mantar sporları içinde ön planda *Aspergillus*, *Mucor* ve *Alternaria* saptandı. Bu durum bölgenin mantar florası ile ilgili olduğu düşünülebilir. Bu konu ile ilgili olarak bölgenin mantar florasını tespit etmeye yönelik bir çalışmayı yürütmekteyiz.

Sonuç olarak Allerji Polikliğinimize izlediğimiz 92 Ekstresek Astmalı çocukta deri testlerinde en sık pozitif sonuç veren allerjenler ev tozu akarlarıdır. Daha sonraki sırada ise kümes hayvanları tüyleri ve çim polenleri gelmektedir. Yeni olgularda ve bölgede yapılacak olan tarama çalışmalarında bu bilgilerin gözönünde tutulması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. ÖZKARAGÖZ, K.: Allerji Hastalıkları, Ankara, 1978, s. 63-112.
2. BEHRMAN, R.E., VAUGHAN, V.C.: Textbook of Pediatrics Thirteenth Edition. 1987 W.B. Saunders Company Philadelphia, London, Toronto Montreal Sydney Tokyo, pp. 495-499.
3. BUSSE, W.W., REED, C.E.: Asthma: Definition and Pathogenesis In: Allergy Principles and Practice Edited by: Middleton E. Jr., Reed, C.E., Ellis, E. F., Adkinson, N. F. Jr., Yunginger, J.W. The C.V. Mosby Company, St. Louis, Washington D.C., Toronto, 1989, p. 970.
4. PATTERSON, R.: Allerges. Triangle 2:2, 67-72, 1987.
5. TIPTON, W.R., COL, M.C.: Evaluation of Skin Testing in the Diagnosis of IgE-Mediated Disease. *Pediatr. Clin. North. Am.* 30: 785-793, 1983.
6. SHAPIRO, G.G., BIERMAN, C.W., PURUKAWA, C.T., et al.: Allergy skin testing Science or quackery. *Pediatrics* 59: 495, 1977.
7. MALT, E.O., ORGEL, H.A., WELCH, M.J. and KEMP, J. P.: Nonpharmacologic Approaches to the Management of Asthma In: Childhood Asthma. Edited by Tinkelman, D.G., Falliers, C.J., Naspitz, C.K., Marcel Dekker, Inc. New York, Basel 1987, pp. 288-289.
8. MILLS, T.A.P., DE WECK, A.L.: Mite Allergy: A Worldwide Problem. *J. Allergy Clin. Immunol.* 1989: 1/1: 21-23.
9. TUNALI, Ş., SAPAN, N.: Allerjik Rinit'li Olgularda Spesifik Deri Testleri Sonuçları. XI. Ulusal İmmunoloji Kongresi 30/31 Ekim - 1 Kasım 1989 Antalya, Tebliğler Kitabı, s. 45.
10. GÜRBÜZ, L.: Ev Tozu Akarcıklarının Bronş Astmasındaki Yeri. I. Allerjik Hastalıklar Sempozyumu, 2-4 Haziran 1983, Ankara, Tebliğler Kitabı, s. 157-162.

Doç. Dr. Nihat SAPAN
U.Ü. Tıp Fakültesi
Çocuk Sağ. ve Hast. Anabilim Dalı
BURSA